

en række store musiknavne uden tilknytning til Køge.

Ungdomskulturhuset er før blevet kritiseret for at svigte visionen om at være et kulturhus for de unge - og drevet af de unges initiativer og engagement. Formanden for bestyrelsen i Køge Ungdomsskole, der har ansvaret for tapperiet, forklarer, at de store koncerter kun er en lille del af de aktiviteter, der foregår i huset.

Jacob Mark (SF) understreger, at det er bestyrelsens målsætning, at huset er meget andet end et spillested for store koncerter.

Køge
2. sektion side 2

USA-aktier stiger efter EU-aftale

De tonegivende amerikanske aktier var i går i plus efter nyheden om, at de europæiske ledere er blevet enige om en række nye skærpede regler til økonomi og budget.

Trods kursstigningerne er der dog ikke udbredt optimisme i USA efter nyheden om den europæiske pagt.

Stats- og regeringscheferne for de 17 eurolande har aftalt en række nye skærpede regler til økonomi og budget i de lande, der deltager i den nye finanspolitiske pagt. Men de mangler at blive enige om, hvordan det skal gennemføres.

Verden
1. sektion side 8

41-årige Bo Dagelykke fra Ll. Skensved ved Køge blev blind og mistede sit job som elektriker. I dag kæmper han sammen med andre blinde for at finde fodfæste på arbejdsmarkedet.
Foto: Thomas Olsen

Minister erkender: Blinde har svært ved at finde job

Blinde er den gruppe af handicappede, der står svagest på jobmarkedet. Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen (S) erkender problemet, men afviser opfordring fra Dansk Blindesamfund om at centralisere jobindsatsen for blinde.

Af Kirsten Gregers Jørgensen

KØGE: Handicappede har det svært på det danske jobmarked, og blinde er den gruppe,

der står bagerst i køen.

Erhvervsdeltagelsen for blinde er cirka 30 procent, og Dansk Blindesamfund opfordrer til opmærksomhed på de blindes vanskeligheder.

Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen (S) kalder problemet stort.

- Det er et stort problem, at der ikke er flere blinde i arbejde. For det er vigtigt, at alle, der kan, bidrager til samfundet ved at arbejde. Og heldigvis er der trods alt mange blinde og svagsynede i job. Men dem, der ikke er på arbejdsmarkedet, skal tilbydes en målrettet og helheds-orienteret indsats - fuldstændig som alle de andre, der står uden for arbejdsmarkedet med særlige ud-

fordringer, siger ministeren.

Dansk Blindesamfund opfordrer til, at indsatsen for at få blinde i arbejde bliver centraliseret og tages væk fra kommunerne. Det afviser Mette Frederiksen.

- Jeg vil holde fast i, at beskæftigelsesindsatsen for blinde ikke skal isoleres fra hverken den øvrige indsats eller fra andre, der står uden for arbejdsmarkedet. Derfor skal blinde hjælpes af jobcentre på lige fod med alle andre. Selvfølgelig med fokus på de særlige udfordringer man har, når man er blind, siger hun.

koegere@sn.dk

Weekend 3. sektion side 6-7

skolerne på Stevns blusser op igen

Af Henrik Fisker

STEVNS: Børnetallet i Stevns Kommune er fallende, og der er stadig færre elever, der bliver indskrevet i de stevnske folkeskoler. Fortsætter denne tendens, vil det snart få mærkbare konsekvenser for skolevæsenet. Børneudvalget har derfor iværksat en proces, der skal lede frem mod en afklaring af fremtidens skolestruktur.

- Det handler om at tilpasse kapaciteten til det aktuelle børnetal, siger formand for Børneudvalget, Hans Christian Rasmussen (SF).

Skolebestyrelserne og repræsentanter for de ansatte på de stevnske skoler var i sidste uge inviteret til dialogmøde, hvor børneudvalgsformanden og skole- og institutionschef Anton Svendsen tegnede et billede af situationen, som den ser ud i øjeblikket. Her blev det gjort klart, at der er fornyet politisk fokus på antallet af undervisningssteder.

Stevns
2. sektion side 11

Foto: Bjørn Armbjørn

Zumba hitter hos de ældre

STEVNS: Der er fuld fart på både motion og socialt samvær, når Ældre Sagens Zumba-hold mødes i Stevns Hallen i Store Heddinge hver tirsdag. Omkring 40 kvinder i den modne alder har siden september fået pulsen op og taget sig en sludder mellem Zumba-trinene. Randi Løvgreen Hansen (billedet) går til Zumba, fordi det er en god mulighed for at få sved på panden i stedet for bare at sidde hjemme bag vinduerne og glo.

Stevns 2. sektion side 10

Blinde sakker bagud på arbejdsmarkedet

Kun 30 procent af blinde og stærkt svagtseende er på arbejdsmarkedet, og deres jobsituation er dermed langt værre end handicappedes generelt. Dansk Blindesamfund efterlyser større mod hos virksomhederne og et centralt drevet videnscenter frem for, at opgaven ligger i kommunerne. SF's handicap-ordfører kalder udviklingen meget overraskende.

Af Kirsten Gregers Jørgensen

I en tid, hvor jobbene ikke hænger på træerne, står blinde langt tilbage i jobkøen. Blinde er nemlig den handicapgruppe, der har ringest tilknytning til arbejdsmarkedet. Kun godt 30 procent af Dansk Blindesamfunds medlemmer i alderen 18-65 år har en eller anden form for job. Det er væsentligt færre end handicappede generelt, hvor omkring 47 procent har et arbejde. Af de 30 % med job er blot 11 procent beskæftiget på almindelige vilkår, det vil sige, at deres arbejde udgør hele deres indtægt. Resten er folk

med fleksjob eller førtidspension ved siden af jobbet.

Blindes svage tilknytning til arbejdsmarkedet bekræftes af lignende undersøgelser i Norden og Storbritannien. Tallene fremgår af rapporter fra SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd samt Dansk Blindesamfund, som desuden viser, at mange blinde ikke længere får en uddannelse. For få årtier siden uddannede blinde sig i samme omfang som seende. I dag er det i forhold til seende kun omkring en tredjedel, der tager en uddannelse.

- Det er klart, at udviklingen har store konsekvenser for blinde. En lavere erhvervsdeltagelse betyder, at man er i en mere udsat position. Hvis man i højere grad er på overførselsindkomster, er der større risiko for at leve i fattigdom, siger arbejdsmarkedsforsker fra RUC Pernille Steen Lenzner.

Hun er en af de få danske arbejdsmarkedsforskere, som beskæftiger sig med handicappede, og er ved at lave en ph.d. for Det Centrale Handicapråd, der er socialministeriets rådgiver i handicapspørgsmål.

Dansk Blindesamfunds landsformand, Thorkild Olesen, mener både, det har personlige konsekvenser, og at samfundet går glip af en gevinst.

- Blinde bliver mere socialt isoleret, fordi de ikke har det fællesskab, der ligger i at gå på arbejde. Men det giver også en dårligere sundhedstilstand. Det viser alle

»Vi kunne sagtens bidrage mere aktivt til samfundet, men i stedet bliver vi både en samfundsøkonomisk og sundhedsmæssig belastning «

Dansk Blindesamfunds landsformand,
Thorkild Olesen

undersøgelser. Vi kunne sagtens bidrage mere aktivt til samfundet, men i stedet bliver vi både en samfundsøkonomisk og sundhedsmæssig belastning.

For mange ved for lidt

Ifølge Thorkild Olesen er der flere forklaringer på blindes lave beskæftigelse og faldende uddannelsesniveau. Han mener, det er problematisk, at kommunerne, modsat tidligere, nu står for den sociale indsats for blinde.

- Viden på området er blevet mere atomiseret. Der er for mange, der ved for lidt. Jeg efterlyser, at man får samlet læring og viden, og derfor ser jeg gerne et mere centralt videnscenter drevet af staten, siger Thorkild Olesen.

Det har ikke været muligt at få en kommentar fra beskæftigelsesminister Mette Frederiksen (S), men SF's handicapordfører, Annette Vilhelmsen, er forbløffet over udviklingen.

- Jeg er simpelthen overrasket

over, at det ser sådan ud. Og det synes jeg jo ikke, at et moderne samfund står sig godt ved. At vi ikke er bedre til at få unge med synshandicap gennem uddannelsessystemet, så de kan komme på arbejdsmarkedet. Det synes jeg er dybt beklageligt. Det må kunne gøres bedre, siger hun.

Hun vil dog ikke forholde sig til måden at organisere indsatsen for synshandicappede på, før hun kender mere til området, men vil meget gerne i dialog med Dansk Blindesamfund.

Barrierer

Blindes manglende fodfæste på arbejdsmarkedet skyldes også virksomhedernes barrierer, mener Thorkild Olesen.

- Virksomhederne tror, det er mere omfattende at have en blind ansat, end det er. Det er nemmere for dem at forholde sig til for eksempel en kørestolsbruger, fordi de ikke oplever, der skal de store indgreb til på arbejdspladsen. Det tror de, der skal, for at ansætte en blind, siger han.

Pernille Steen Lenzner ser også muligheder i at ansætte blinde.

- Det gælder om for virksomhederne at tænke mere innovativt. De skal tænke i muligheder frem for begrænsninger, siger hun og henviser til for eksempel et projekt i Tyskland, hvor man har fundet ud af, at blinde kvinder er bedre i stand til at finde mindre knuder i bryster end gængse mammografi-

apparater. Flere af dem har allerede fået beskæftigelse, og der findes nu en certificeret uddannelse.

FAKTA

Blinde, beskæftigelse og uddannelse

■ Cirka 65.000 danskere lever med et synshandicap. Dansk Blindesamfund skønner, at cirka 20.000 af dem er blinde eller stærkt svagsynede. Omkring 70 procent er over 70 år.

■ Cirka 5000-6000 blinde eller stærkt svagsynede er i den erhvervsaktive alder (18-65 år).

■ Kun godt 30 procent af Dansk Blindesamfunds medlemmer i alderen 18-65 år har en eller anden form for job. 70 procent forsørges gennem førtidspension. Nordiske undersøgelser og en rapport fra Storbritannien viser samme tendenser.

■ Omkring 40 procent af unge mellem 18 og 30 år er på offentlige ydelser som kontanthjælp, dagpenge, revalideringsydelse osv.

■ Blindes arbejdsløshed faldt ikke før finanskrisen, hvor arbejdsløsheden i befolkningen generelt faldt.

Ind i mørket

Den 41-årige familiefar Bo Dagelykke fra Lille Skensved bliver pludselig blind og mister derfor sit job. Her følger hans historie. Om at blive blind, om op- og nedture, og om kampen for at komme tilbage til det arbejdsmarked, som kan give ham følelsen af at gøre gavn.

Af Kirsten Gregers Jørgensen
Foto: Thomas Olsen

Bo går på perronen på Ølby Station. Stokken svinger som et pendul foran ham, mens førerhunden Zagga roligt går ved hans venstre side. Bo har lige fået hunden og er stadig ikke garvet med hverken den eller stok. Zagga stopper. Bo rækker stokken frem foran sig, og i samme øjeblik begår han den begynderfejl at træde et skridt frem, før stokken har givet ham en pejling om, hvad der lurer forude. Bo falder. Hunden skal ikke med, når han at tænke, og slipper bøjlen rundt om Zagga gule, korte pels. Han mærker de kolde skinner med sin højre hånd og store sten mod sin krop.

Hurtigt får han rejst sig, mærker kanten og får hevet sig op på perronen igen. Han er sluppet med overfladiske skrammer.

Det er fredag den 13. november 2009, og 39-årige Bo Dagelykke fra Lille Skensved er plantet midt i sin egen horror-historie. Han er blevet blind, og han ved ikke hvorfor. Bag ham ligger børnenes ansigter, der langsomt forsvandt. År med ture ind og ud af hospitaler, fejlmedicinering og farvel til karrieren som elektriker. Foran ham ligger en rejse mod et liv, hvor han forhåbentlig ikke længere skal føle sig overflødig. Men lige nu lever han i mørke og har følelsen af at se på et tog, der bare kører forbi. Og han venter kun på at komme med.

Bo Dagelykke er dermed en af cirka 6000 blinde eller

Bo Dagelykke insisterer på at gøre så mange af de ting, han gjorde før sin blindhed. For eksempel maler han skuret i haven.

stærkt svagsynede i den erhvervsaktive alder, og sammen med mange af dem ventede han på at få et job, som kan være med til at give en meningsfuld tilværelse. Bo er særlig ramt, fordi det er sværere at komme i job, når synstabet sker som voksen, frem for at det er medfødt eller opstået i barndommen. Det skyldes, at det er sværere at omstille sig til livet som erhvervsaktiv, når man samtidig har andre

udfordringer ved at miste synet som voksen. Ligesom mange er nødt til at opgøre deres tidligere beskæftigelse, fordi de ikke kan udføre det samme job med et synshandicap.

Som pergamentpapir

Udfordringer Bo aldrig i sin vildeste fantasi havde forestillet sig den helt almindelige april dag i 2001, da han tager på arbejde på Løvens

Kemiske Fabrik for at passe sit job som elektriker.

Han skal ind i et laboratorium og følger de sædvanlige sikkerhedsprocedurer. I skabet henter han sterildragt, handsker, ansigtsbind, hue og øjenskærm. Han vasker sine hænder og er på vej ind i omklædningsrummet, da det pludselig føles som om, nogen trækker et stykke pergamentpapir ned foran øjnene.

Som om han kigger gennem

en matteret rude, hvor solen skinner på den anden side. Det varer blot nogle sekunder for derefter at forsvinde igen. Fra 2003 begynder højre øje at blive dårligt, og fra da af kan han kun se almindeligt på venstre øje. I midten af februar 2007 er synet på begge Bo's øjne blevet værre. Familien skal på skiferie til Østrig, men må tage af sted alene. I stedet indlægges Bo på Roskilde Sygehus. Langsomt begynder

Bo Dagelykke har ikke accepteret, at han er blind, men han har lært at leve med det. Her ses han med sin tro følgesvend - førerhunden Zagga.

der synet at lukke ned. Hver morgen, når Bo vågner, håber han på at kunne se igen. Men mørket tager til, og til sidst er han blind.

Lægerne siger, at når hævelsen på synsnerven er væk, kan han se igen, så Bo tænker, at det blot er en midlertidig tilstand. Første gang han skal i bad, spørger sygeplejersken, om hun skal hjælpe ham med at vaske sig. Men det skal han nok klare selv.

Lyden af firmabilen

En dag i april 2008 gør Bo sin firmabil rent. Det er en vemodig dag. Bo ved godt, at en sygdomsmedling ikke længere giver mening, så han har bedt om at blive opsagt. To af cheferne fra hans arbejde kommer forbi med en flaske skotsk whisky og en fyreseddel. De er meget kedede af det. De siger, at får han synet igen, skal han bare ringe, så har de et job til ham med det samme. Bo er tom inden i. Han føler sig overflødig. Han husker stadig lyden af firmabilen, der kører bort.

I tiden derefter forbander han trafikradioens morgenmeldinger om køer på vejene.

Han vil også sidde i en kø på vej til arbejde. Han vil

tilbage og føler, at han sagtens kan klare et fuldtidsjob. Han tager et kursus i telemarketing og starter senere på sin gamle drøm om at blive ingeniør. Men selv om de teknologiske muligheder for blinde er mange, kan talesystemet ikke læse ligninger og brøker.

Bo sidder nogle gange hele natten og kæmper med komplicerede regnestykker, samtidig med at han venter på, at skolen skal skaffe ham det tekniske system, som findes, og som kan løse hans problemer.

Men der går månedsvis, og efter to forsøg med studiestart kaster han til sidst håndklædet i ringen og stryger dermed direkte ind i de dårlige statistikker for blindes gang på uddannelsesinstitutionerne og jobmarkedet.

Berøringsangst

Et paradoks er, at udviklingen af it og hjælpemidler til blinde burde have gjort det nemmere både at uddanne sig og få et job. Men fordi samfundet ændrer sig så hurtigt og bliver mere kompleks, bliver det endnu sværere for blinde at omstille sig.

En anden barriere er, at

Bo Dagelykke husker stadig lyden af firmabilen, der kører bort.

arbejdsgiverne er berøringsangste eller mangler viden om, hvad det indebærer at ansætte en blind. Det mærker Bo også, da han ringer rundt til virksomheder i lokalområdet for at høre om arbejde, efter at netværket er udtømt. Han ringer på en annonce som salgsassistent for en virksomhed, der starter et firma i Køge for sikkerhedskomponenter til maskiner.

Manden i telefonen lyder først interesseret, men da Bo fortæller om sin baggrund, svarer han, at det har de ikke tid til. Heller ikke selv om kommunen betaler for indretning af arbejdsplad-

sen og evt. støtte til en personlig assistent.

I stedet forsøger Bo at fylde dagene ud med træning, gåture og at skrive på en børnebog med historier, han selv har digtet til børnene Sofie og Emil, der i dag er 11 og 13 år.

Af og til føler han det svært at bevare rollen i familien som forsørger, far og ægtemand. Men han gør meget ud af ikke at ynke over sin situation og insisterer på at gøre så mange af de ting, han gjorde før sin blindhed. Det underlige er, at samtidig med rejsen ind i mørket er fulgt en rejse ud. En rejse mod at blive mere udad-

vendt.

Før kunne Bo for eksempel aldrig holde taler. Han brød sig ikke om, at alle stirrede på ham. Nu har han allerede holdt flere taler, for han behøver ikke længere bekymre sig om de mange blikke.

Kan du se?

På et tidspunkt begynder Bo på behandling i trykkammer. Hver dag i 30 dage. Da han den første dag kører hjem i taxa fra Rigshospitalet, ser han pludselig en blå reklametekst på en hvid lastbil.

Han spørger chaufføren, om der står, hvad han tror. »Kan du se«, spørger han forbløffet. Jo, Bo kan se. Yes, nu er den der, tænker han. Han sidder musestille og stirrer på de biler, der kører forbi midt i myldretiden. Han prøver at trække vejret roligt. Tør ikke røre sig af frygt for, at øjeblikket skal forsvinde. Han glæder sig til at komme hjem. Men da de når til Gammel Køge Landevej, er han blind igen.

Håbet lever

Det er oktober 2011. Bo drømmer om at se sine børn. At se ud over markerne ved Lille Skensved, når de skif-

ter fra trist grå vinter og begynder at spire. At stå op om morgenen og køre på arbejde. Hvis ikke det lykkes at få et job, vil han starte på en merkantil-uddannelse i 2012. Han har ikke accepteret, at han er blind, men han har lært at leve med det. Han lever, og håbet lever. Og skulle miraklet en dag ske, er det første sted, han vil gense, Giza-plateauet ved pyramiderne.

Artiklerne er blevet til på baggrund af interview med Bo Dagelykke, Thorkild Olesen, landsformand i Dansk Blindesamfund, Mariann Lillemose, projektleder Dansk Blindesamfund. Rapport: »Blinde og stærkt svagsynede. Barrierer for samfundsdeltagelse«, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, oktober 2010. »Handicap og beskæftigelse, udviklingen mellem 2002 og 2010«, SFI 2011. »Jobfesten der aldrig kom i gang«, Dansk Blindesamfund, februar 2009. »En fod på arbejdsmarkedet«, Dansk Blindesamfund og Marsebø Praksisvidencenter, maj 2011.